

AZ ISKOLA KEZDETÉN MÉRT DIFER-KÉSZSÉGEK ELŐREJELZŐ EREJE

Józsa Krisztián, Csapó Benő

SZTE BTK Neveléstudományi Intézet, MTA-SZTE Képességkutató Csoport

Kulcsszavak: DIFER, longitudinális kutatás, kisiskoláskor

A Szegedi Iskolai Longitudinális Program 2003 őszén indult. A program legfiatalabb korosztálya az akkor iskolába lépő első osztály volt. A mintát a régió, a településtípus és a családi háttér szerint reprezentatív, közel 5000 gyermek alkotja. Velük az iskolakezdekő sor került a DIFER fejlettségvizsgáló rendszer öt résztesztjének, a szociális készség, az írásmozgás-koordináció, a reláció-szókincs, a következtetés és a számolás résztesztek felvételére. A DIFER fejlettségvizsgáló rendszert ma már széles körben használják a tanulók sikeres iskolai előmenetelét befolyásoló alapvető készségek fejlettségi szintjének felmérésére és a korai iskolai fejlődés nyomon követésére. Elemzésünkben a longitudinális vizsgálat adatait felhasználva arra keressük a választ, miképpen jelezték előre a DIFER egyes résztesztjei a készségek későbbi iskolaévekben mért fejlettségét.

A program keretében az első csoportos tesztek felvételére a második tanév végén került sor, amikor a tanulók már elérhették az önálló feladatmegoldáshoz szükséges fejlettségi szintet. A második év végén felvett matematikateszt a tantervi anyagok alapján készült. A DIFER egyes tesztjei ennek a tesztnek az eredményével (a korábban jelzett sorrendben) rendre 0,32, 0,22, 0,28, 0,31 és 0,47 szinten korrelálnak. Az öt résztesztből képezett DIFER-index 0,45 szinten korrelál. Az ugyanekkor felvett olvasásteszt eredménye a megfelelő DIFER-tesztekkel 0,44, 0,26, 0,33, 0,39, valamint 0,48 és 0,52 erősséggel korrelál.

A harmadik tanév végén felvett matematikateszt a matematikai gondolkodásra koncentrált, nagy súlyt fektetve a későbbi alkalmazás szempontjából meghatározó fontosságú arányosságra. A DIFER-résztesztekkel való korrelációi a következők: 0,38, 0,22, 0,32, 0,34, 0,47 és 0,48. A harmadik év végén mért szövegértés és a DIFER korrelációi: 0,45, 0,27, 0,33, 0,38, 0,46 és 0,53.

A negyedik év végén ismét a tananyaghoz közelebb álló matematikateszt felvételére került sor, a korrelációk rendre 0,40, 0,28, 0,30, 0,32, 0,50 és 0,50 erősségűek. A szövegértés korrelációi: 0,43, 0,27, 0,31, 0,36, 0,44 és 0,51.

Az összefüggésekből kitűnik a készségek iskolába lépéskor mért fejlettségének a meghatározó ereje. Figyelemre méltó, hogy az idő előrehaladásával a korrelációk szorossága nem csökken. Érdekes a szociális készség kiemelkedő jelentősége: még négyévnnyi távolságban is meglehetősen szoros mind a matematikai, mind a szövegértés készséggel való korrelációja. Általában megfigyelhető, hogy a DIFER-tesztek a matematikatesztekkel kissé szorosabban korrelálnak, mint a szövegértési tesztekkel.